

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека
Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія «Розстріляне відродження»

«Поглянь, як нарастають дні, розкривши стяг над головою!»

Бібліографічний список літератури
до 125-річчя від дня народження Дмитра Тася

Хмельницький
2026

Пропонуємо до уваги користувачів бібліографічний список літератури із серії «Розстріляне відродження». Серія присвячена діячам духовно-культурного та літературно-мистецького покоління 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. в Україні, які створили високохудожні твори у галузі літератури, живопису, музики, театру і які були знищені тоталітарним сталінським режимом.

Дмитро́ Тась (справжнє ім'я Могилянський Дмитро́ Михайлович) – український письменник, поет-неосимволіст, журналіст та перекладач доби розстріляного відродження. Син письменника Михайла Могилянського, брат поетки Ладі Могилянської. Жертва сталінського терору.

Народився 28.01.1901 р. у Чернігові в родині шляхтичів Русобтовських-Могилянських, яка до революції жила в Петербурзі. Там навчався в Петербурзькій школі Карла Мая. У 1917 р. Могилянські повернулися до Чернігова, а у 1919-му Дмитро закінчив Чернігівську гімназію, потім Чернігівський педагогічний інститут. Працював у місцевих газетах як секретар та технічний редактор. В цей час був членом «Просвіти», співпрацював з газетою «Комуністична Боротьба», а з 1921-го – з газетою «Красное Знамя».

З 1925 року жив у Києві, 1930 року переїхав до Харкова. До арешту працював літературним співробітником часописів «Пролетарська Правда», «Знання», «Піонерія», «Соціалістична Перебудова», «Молодий Ударник», «Знание», у видавництві «Радянська школа». У грудні 1934 р. видавництво «Радянська школа» перенесли до Києва. Поет залишився без роботи, і сестра Лідія запросила його до Дмитрова на будівництво каналу Москва – Волга, де було більше можливостей для творчої праці. З лютого до вересня 1935-го Д. Тась був літпрацівником, але потім повернувся до Харкова, напередодні арешту працював у редакції газети «Соціалістична Харківщина». Його заарештували 30.01.1938 р. Після арешту повернули до Дмитрова і тримали у в'язниці Дмитлагеря НКВС, де він спробував покінчити життя самогубством.

25 лютого 1938 р. засуджений до розстрілу за звинуваченням в активній контрреволюційній діяльності. Страчений у в'язниці 28 лютого 1938 року, ймовірно в Московській області. Реабілітований 14 березня 1958 року.

Поет, прозаїк. Дебютував 1918 року на сторінках чернігівської земської газети віршами «Задивився я на обрій», «На Десні» та інші. Вірші та оповідання друкував в журналах «Глобус», «Життя і революція», «Нова громада» (усі – Київ), «Всесвіт», «Кіно», «Літературний ярмарок», «Червоний шлях» (усі – Харків), «Селянське життя» (Чернігів), газетах «Література, наука, мистецтво» (Харків), «Кооперація голодаючим», «Чернігівська земська газета», «Чернігівщина» та ін.

Також твори вміщено у збірниках «Голод» (Чернігів, 1919), «Квартали» (Харків, 1924). Опублікував повість «Полонені шуми», видав дві збірки оповідань «Ведмеді танцюють» (1927) і «Сад» (1930).

Перекладав українською мовою твори Антона Чехова.

Підготував збірку віршів «Чорний парус», яка так і не побачила світ.

Лірика Тася відзначається досконалістю форми. Критик Яків Савченко вважав його разом із Дмитром Фальківським представниками неосимволізму в

українській літературі.

Дмитра Тася, як і його сестру Ладю Могилянську (розстріляна 1937 р.), силоміць було вилучено з літератури. Хоч і не встиг талановитий автор розкрити свій письменницький потенціал, але і з того літературного спадку, що дійшов до нас, відчуваємо цінність його творчого доробку.

Матеріали взято з ресурсу «Вікіпедія» (URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дмитро_Тась), «Самі про себе: Автобіографії українських митців 1920-х років» (Київ : КЛІО, 2015).

Твори Д. Тася у фондах Хмельницької ОУНБ

- В6044-5 Весняне. Я знаю! : поезія // П'ядик Ю. Українська поезія
91.9:83.3(4Укр) кінця ХІХ – середини ХХ ст : бібліографія. Антологія. – Київ,
П99 2017. – Т. V. – С. 439.
- В48410 За перелазом стежка. А я піду. Крізь кригопис вікна мого.
84(4Укр)6 На могилі Коцюбинського [та ін. поезії]. Сад. Полонені
Н40 шуми : [оповідання] // Невідоме Розстріляне Відродження /
 упоряд. Ю. Винничук. – Харків, 2016. – С. 461-506.
- А35527 Сад // Розстріляне Відродження. Шедеври української
84(4УКР)6 репресованої прози. – Донецьк, 2008. – С. 377-384.
Р65

Електронні копії видань творів Д. Тася

Ведмеді танцюють [Електронний ресурс] : оповідання / Д. Тась. – Київ : Маса, 1927. – 142 с. – Електронна копія друкованого видання. – Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=8098>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.01.2026.

Ведмеді танцюють [Звукозапис] / Д. Тась ; читає В. Семенова // Аудіокнига Українською Валентинка : YouTube-канал. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=wZsimj02-xc>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.01.2026.

Сад [Електронний ресурс] : [збірка оповідань] / Д. Тась. – Київ : Вид-во письменників «Маса», 1930. – Текст дані. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tas_Dmytro/Sad_vyd_1930.pdf. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.01.2026.

Повні тексти творів автора [Електронний ресурс] / Д. Тась // Освіта.ua. – Текст дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/school/literature/tag-tas_dmytro/. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.01.2026.

Література про М. Тася

- В6044-5
91.9:83.3(4Укр)
П99 Могилянський Дмитро Михайлович // П'ядик Ю.
Українська поезія кінця ХІХ – середини ХХ ст : бібліографія.
Антологія. – Київ, 2017. – Т. V. – С.436-439.
- Б48410
84(4Укр)6
Н40 Дмитро Тась // Невідоме Розстріляне Відродження / упоряд.
Ю. Винничук. –Харків, 2016. – С. 461-462.
- Б47980
83.3(4УКР)
С17 Тась Дмитро (Могилянський Дмитро Михайлович) // Самі
про себе: Автобіографії українських митців 1920-х років /
упоряд. Р. В. Мовчан. – Київ, 2015. – С. 398 : фот.
- М1063-2
84(4УКР)6
Р64 Довідка. Фото // Розіп'ята муза: антологія українських
поетів, які загинули насильницькою смертю : у 2 т. / уклад.
Ю. П. Винничук. – Львів : Піраміда, 2011. – Т. 2. – С. 39.

* * *

Йому не судилося розкрити свій талант : 120 років від дня народження
Дмитра Тася // Шкільна бібліотека. – 2021. – № 1. – С. 23-30.

Кращий український новеліст : 120 років від дня народження Дмитра Тася //
Шкільна бібліотека. – 2020. – № 12. – С. 54-57.

Клен, Юрій. Спогади про неокласиків // Україна. – 1990. – № 20. – С. 13-15;
№ 21. – С. 12-14.

Рильський, Богдан. Те, що приснилось навесні // Україна. – 1989. – № 23. –
С. 14-16.

*Підготувала зав. відділом наукової
інформації та бібліографії Л. Марцонь*